

rännyt polttavana kysymys *lääninjaoituksen* uudistamisesta» heti asian käsitteilyn alkuvaiheessa.

Oikeakielisyyden valvojat ovat kirjoittamasta päästyään saaneet kirjoittaa yhdyssubstantiivien määräysosaan kuuluvan objektiivisen genetiivin puolesta. Kerran on tartuttava kynään genetiivin tuomitsemiseksikin. Eihän ole kysymys tämän tai tuon *läänin jakamisesta*, vaan maamme jakamisesta lääneihin, s.o. *läänijaosta* tai *-jaoituksesta*. Miltä, hyvät herrat, kuuluisi puhe Suomen *hiippakunnanjaosta*? Mitä olisi *luokanjako*, *säädynjako* pro *luokka-* t. *säätyjako*?

Lääninjako pro *läänijako* ei ole aivan tämänpäiväinen, sillä ainakin jo 1923 ilmestyneestä komiteanmietinnöstä »Ylemmän asteen itsehallinto ja maan jakaminen lääneihin ja maakuntiin» sen tapaa (esim. s. 113; s. 114 muoto *lääninjaoituksessa*). Oikea asu *läänijako* on kuitenkin otettu jo 1899 ilmestyneeseen suureen »Ruotsalais-Suomalaiseen Sanakirjaan», jonka Hahnsson, Kallio, Paasonen ja Cannelin toimittivat, ja viimeksimainitun sanakirjoissa se on esiintynyt alusta alkaen.

M. R.

»Milloin, milloin sen nähdä saan?»

Kevät- tai syyslukukaudella 1925 sattui Normaalilyseossa yliopettaja professori A. V. Koskimies -vainajan johtamassa jonkin suomentunnin kritiikissä tulemaan esiin eräs runousopillinen painotusseikka, johon näyttää olevan syytä kiinnittää nykyistenkin äidinkielenopettajain huomiota. Harjoitustunnin antaja oli käsitellyt Y r j ö K o s k i s e n runoa »Milloin Pohjolan nähdä saan?» ja sallinut oppilaiden lausua toisen ja neljännen säkeistön viimeisenä säkeenä esiintyvän huudahduksen: »Milloin, milloin sen nähdä saan?» molemmissa kohdin samalla tavoin painottaen, niin että lauseen pääaksentti tuli toistuvalla kysymysadverbille *milloin*. Tämän johdosta yliop. Koskimies hyvin tarmokkaasti huomautti, että koko puheenaolevan uljaan runon ponsi sisältyy viimeisen säkeeseen, siis runon neljännen säkeistön loppusäkeen pronominiin *sen*, joka viittaa tällöin vain lähinnä edellisissä säkeissä esitettyyn ajatukseen: »Tokko voinee se sodan tiellä Alttiiks' henkensä antaa vielä Eestä armahan isänmaan?» ja jolle näin ollen on runoa sisällyksen kannalta jäsenettäessä annettava sen ansaitsema

asema. Tällaisen tulkinnan runon ydinajatuksesta, joka tarkkaavalle lukijalle selviää kyllä pelkästään runon omasta tekstistäkin, yliop. Koskimies sanoi omin korvin kuulleensa runoilijalta itseltään ja pyysi kritiikkilaisuudessa läsnä olleita auskultantteja välittämään tämän ensi käden lähteestä juontuvan perimätiedon seuraaville sukupolville.

Aiheeseen tämän kysymyksen esille ottamiseen tässä on antanut se seikka, että Suomen yleisradiossa syksyllä 1944 eräs maamme tunnetuimpia lausujia on esittänyt puheenaolevan runon kohdan yhtä epättydyttävästi kuin mainitut koulupojat 20 vuotta aikaisemmin. Valitettavasti runon säveltäjäkään, Heikki Klemetti, ei ole muuten niin onnistuneessa musiikkiluomuksessaan tullut ottaneeksi tätä painotusseikkaa varten, niin että laulettaessakin tuon sisällyksen kannalta elintärkeän *sen*-pronominin yli aina liu'utetaan yhtä huomaamattomasti neljännessä kuin toisessakin säkeistössä. Olisiko asia näin perästä päin jollakin lauluteknillisellä tempulla korjattavissa, on maallikon mahdoton sanoa. Mieluisaa sen sijaan on todeta, että professori Rafael

Koskimies äsken ilmestyneessä teokses-
saan »Elävä kansalliskirjallisuus I» on
(s. 56) aivan oikein arvioinut edellä kos-
ketellun seikan lausueksaan Yrjö Koski-
sesta mm.: »Hän ei ollut ainoastaan kan-
sansa menneisyyden tutkija, vaan myös
sen opastaja itsenäiseen tulevaisuuteen.
Hänen tulevaisuudennäkynsä, hänen itse-
näisyydenaateensa sisältyy lennokkaim-

massa muodossa esitettyinä hänen kau-
neimman runonsa viimeiseen säkeistöön:
'Kansa vankka, mi muinaisin Seisoi mie-
huuden mietteihin, Vaarat hiihteli, kynti
merta, Kosket laski ja vuosi verta, Tokko
nytkin on vanhallaan? Tokko voinee se
sodan tiellä Alttiiks' henkensä antaa vielä
Eestä armahan isänmaan? — Milloin,
milloin s e n ¹ nähdä saan?'» **L. H.**

¹ Tässä harvennettu. *L. H.*